

הסיפור של סבא שלי - עדו רסיס

סבא שלי, עדו רסיס, נולד בשנת 1951 בקיבוץ חולתה אשר בגליל העליון. קיבוץ חולתה הוקם על גדות אגם החולה.

ציור נוסף של יואל תנא - חורשת המייסדים צפונית ליסוד המעלה מהתקופה שעצי האקליפטוס ייבשו את הביצה

אגם החולה כפי שצויר ע"י הצייר יואל תנא דודו של אביו של סבא עדו ב- 1943

בחלק הצפוני של האגם, היה איזור שהיה למעשה ביצה וכך נקרא גם בפי כולם - הביצה. כשהיה ילד הדברים המשמעותיים ביותר בחייו של סבא שלי היו האגם, הביצה, החי והצומח. קיבוץ חולתה בו נולד סבי הוקם בשנת 1936 על ידי ילידי הארץ ועולים מגרמניה. אביו של סבי, אמיתי רסיס, היה ממקימי הקיבוץ לאחר שעלה עם אביו בלבד מאוקראינה בגיל צעיר ונחשב ל"יליד הארץ" בעיני חברי הקיבוץ. אביו של סבי פעל במסגרת קבוצת "הכשרת תל חי" אשר הקימה את ההתיישבות החדשה על שפת האגם. בהתחלה הוא עסק בדיג ולאחר מכן למד חקלאות ובהמשך הקים פרדסים והדריך פרדסנים בצפון הארץ.

אמו של סבי, רחל (רלי) גרינפלדר רסיס, גדלה בירושלים. אביה היה רופא ילדים ומנהל מחלקת ילדים בבית החולים הדסה הר הצופים שבירושלים. אמו של סבי ומשפחתה התגוררו בעיר העתיקה בירושלים ליד שער הפרחים. אמו של סבי למדה בבית הספר לאחיות בהדסה ולאחר שהיא סיימה את לימודיה, עבדה במחלקת הילדים בבית החולים הדסה עד שהכירה את אביו של סבי ועברה איתו לקיבוץ חולתה, שם שימשה כאחות בבית החולים בצפת וכן כאחות טיפת חלב ביישובי העולים בצפון הארץ.

אחרי שעברו לחולתה נולדו להם שלושה ילדים, שני בנים ובת.

סבי ומשפחתו - בתמונות שצולמו ע"י הצלם פטר מרום

סבי מיום היוולדו גדל עם בני גילו ביחד בצריף, שם אכלו, ישנו ולמדו באותו צריף ביחד ולא אצל הוריהם. את הוריהם ביקרו ילדי הקיבוץ במשך שעה-שעתיים ביום וחזרו לבית הכולל שנקרא הכיתה.

סבי מספר כי הוא והילדים שגדלו יחד נהנו מהרבה חופש והיו נוהגים לטייל על שפת האגם והביצה, דגים דגים, מנסים לצוד ציפורים, ברווזים או חזירונים. כשסבא היה בן שש או שבע התחילו לחפור בעזרת באגר ענק תעלות עמוקות ורחבות. בהתחלה בביצה ואחר כך גם באגם וזאת כחלק מהליך יבוש אגם החולה.

סירות הדייג של דייגי חולתה בתעלה

מערבל הבאגר

סבי וחבריו היו הולכים יום יום אל שטח הביצה, צופים במים שהתנקזו וחותכים את הגומא שכיסה את שטח הביצה והתחיל להתייבש. הם גם הכינו מחצלות מהגומא שחתכו. סבי וחבריו היו לוקחים סירות דייג ושטים לאיזור הביצה. בתעלות שנחפרו התרכזו המים, ובאיזור שבשטח הביצה בו המים היו רדודים, כל ילדי הקיבוץ היו שוחים ותופסים בידיים דגים - אמנונים

ושפמנונים. את הדגים היו הילדים מנקים מהקשקשים והקרביים ומביאים אותם לכיתה - הבית
המשותף - שם היו צולים אותם וכולם היו אוכלים את הדגים ביחד.

גומא בביצת החולה, צולם ע"י הצלם פטר מרום

לאחר שנוקזו המים בתעלות מהביצה לאגם, והביצה החלה להתייבש, גובה המים באגם עלה
מאוד. בפינה הדרומית של האגם היה "הפקק" שעיכב את מי האגם מלזרום לירדן ולכנרת.
באותם שנים התקבלה החלטה בממשלה לפוצץ את הפקק על מנת לשחרר את זרימת המים,
ליבש את הביצה והאגם לחלוטין על מנת להשתמש בשטח לחקלאות (תכנית שלא יצאה אל
הפועל מאחר והאדמה לא היתה כשירה לחקלאות). סבא שלי זוכר שביום אחד בו הלכו לטיול
כהרגלם לכיוון "הפקק" עצרו אותם במרחק של כמה מאות מטרים מ"הפקק" ואז הם שמעו
פיצוץ אדיר של סלעים ואבנים והמים החלו לזרום במהירות ובעוצמה אדירה לירדן דרך המקום
שבו היה "הפקק".

טיול משותף של בני משפחת רסיס ואורחים מחו"ל

גומא לאחר ייבוש הביצה

באותו יום בערב כשחזר סבי לקיבוץ התחילה אזעקה והם ירדו במהירות למקלט בעודם שומעים עשרות של פצצות נופלות בשטח הקיבוץ. הייתה זו התקפה מהגבול הסורי על יישובי הגליל העליון בהם חולתה וגדות ועל התקופה נכתב מאוחר יותר השיר "בתי את בוכה או צוחקת" (כתב: יובב כץ; ביצעה במקור: חווה אלברשטיין) בו מופיעות המילים "פגז אחרון התפוצץ ושתק / עטפה הדממה את העמק / ילדה בגדות יצאה ממקלט / ואין בתים עוד במשק". בדיוק כמו בשיר, בין השאר בית הילדים בו גדלו סבי וחבריו נהרס. כאשר נרגע המצב סבי זוכר שהוא וחבריו הלכו לאסוף חלקי פצצות ורסיסים. הסורים המשיכו להפיז את הקיבוץ והילדים המשיכו לגור במקלט עד שבנו מחדש את בתי ילדים.

איסוף רסיסים מאחד הבורות לאחר ההפצה